Könyvkötő Manufaktúra és Múzeum, Veszprém

Mátételki Ákos - 2011 - konzulens - Tamás Anna Mária

Agenda Natura

Az Agenda Natura egy veszprémi székhelyű vállalkozás, fő profilja a saját fejlesztésű, magas értéket megjelenítő, természetes anyagú, kézi munkával előállított, sokféleképpen felhasználhatóságot lehetővé tevő, innovatív borítómegoldások. Professzionális, saját nyomdai munkával kiegészülve komplett termékek gyártására képes a cég. Az egyedi borításokat folyamatosan fejlesztik a vevők, partnerek bevonásával. Az Agenda Natura eltökélt szándéka, hogy megváltozott munkaképességű munkatársakkal dolgozzanak, jelenleg két külső céggel. Összesen 120 csökkent munkaképességű ember dolgozik nekik. Pápán és Budapesten. Ők állítják elő kézi erővel a különböző termékeket. A márkanévhez szorosan hozzátartozik a természetes anyagok alkalmazása, csak újrahasznosítható, természetes anyaggal dolgoznak, toakus és egyéb zennyezőanyagokat kizárva a munkafolyamatokból, így emelve még magasabb szintre a kézművesség eme ágát. Fő alapanyaguk a finom lapintású, mélyvisszaszott fa borítás, bőr gerinc és kellemes tónusú papír, melyek egy szépen megtervezett, egyszerű, de annál szellemesebb termékben kerülnek a vevőkhöz. Az egyedi borításokat folyamatosan fejlesztik a vevők, partnerek bevonásával. Az Agenda Natura eltökélt szándéka, hogy megváltozott munkaképességű munkatársakkal dolgozzanak, jelenleg két külső céggel. Összesen 120 csökkent munkaképességű ember dolgozik nekik. Pápán és Budapesten. Ők állítják elő kézi erővel a különböző termékeket. A márkanévhez szorosan hozzátartozik a természetes anyagok alkalmazása, csak újrahasznosítható, természetes anyaggal dolgoznak, toakus és egyéb zennyezőanyagokat kizárva a munkafolyamatokból, így emelve még magasabb szintre a kézművesség eme ágát. Fő alapanyaguk a finom lapintású, mélyvisszaszott fa borítás, bőr gerinc és kellemes tónusú papír, melyek egy szépen megtervezett, egyszerű, de annál szellemesebb termékben kerülnek a vevőkhöz. A cég termékei nemzetközi szabadalmi oltalmat élveznek, mely a kész termékekre és az előállítás módjára vonatkozik. A cég skerét támasztja alá, hogy már hamisítják termékeket...

Az Agenda Natura több éves kitartó fejlesztés eredménye, mely mögött egy roppant meggyőző, kihívásokat állandóan kereső cégvezető, Faa Zoltán áll. Elmondása szerint a befektetett energia lassan kezdi megmutatni eredményét, tavaly a Frankfurti Könyvkiállításon saját kiállítóhelyen mutatták be termékeiket, jelentős nemzetközi érdeklődést váltva ki. A Kapolcsban élő Zoltán az utóbbi években állandó kiállítója a Művészetek völgyében évente megrendezett programsorozatnak.

„Munkánk során természetes környezetünk minden értékét figyelembe vesszük.
Erre a környezetre vigyázznunk kell. Ezért a gyönyörű kivitelezés mellett a környezettudatosságra is nagy hangsúlyt fektetünk.
Minden egyes elkészült darab ezáltal gazdagítja a körülöttünk lévő világot."

Ez a fajta mentalitás és hozzáállás látogatásom során annyira belém ivódott, hogy nem is álthatnék máshogy a témához, mint ahogy ők teszik azt a mindennapokban...

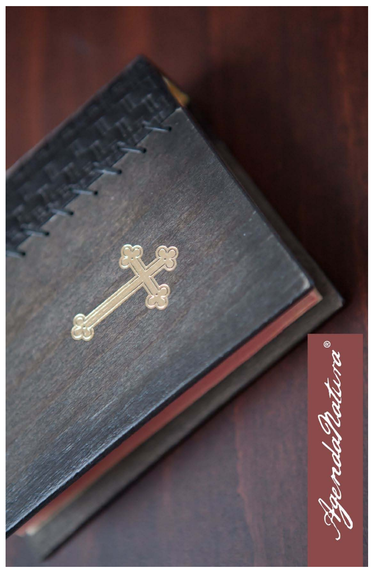

Megváltozott munkaképességűek alkalmazása

„Megváltozott munkaképességűnek tekinthető az a személy, aki veleszületett, balesetből, vagy betegségből kifolyólag nem képes olyan módon vagy mértékben elvégezni a rá bízott feladatokat, mint a hozzá korban, nemben, képzettségben hasonló személyek általában."

A sérülés mértékéből adódóan öt csoportba lehet sorolni a fogyatékkal élőket. A sérülésük jellege lehet fizika vagy szellemi, rosszabb esetben halmozott.

A fejlett társadalmak is megkülönböztetve bánnak fogyatékkal élő embertársainkkal szemben, mely országokban alapvetés, hogy mindenki érvényesülhessen, és méltó életet élhessen.

A megváltozott munkaképességűek alkalmazása a munkáltatók számára törvényileg van szabályozva:

20 főt meghaladó foglalkoztatottaknál a foglalkoztatottak 5% megváltozott munkaképességű kell, hogy legyen különben 964 500 Ft / fő / év - rehabilitációs hozzájárulást kell fizetni a munkáltatóknak a foglalkoztatottak legalább 5% után.

Magyarországon a munkára képes fogyatékkal élők kevesebb mint 16%-a dll alkalmazásban, ami igen rossz arány.

A törvényi szabályozáson kívül azért is lenne fontos minél több ilyen embert alkalmazni, mert társadalmi megítélésük pozitivan változhat, valamint az ő saját maguk megítélése is más tényt kapna, hasznosnak éreznék magukat, ami nem holmi kegy kérdése, ugyanolyan munkára képesek, mint bármelyik másik ember, sőt bizonyos esetekben hasznosabbnak is bizonyulnak, csak meg kell találni a nekik legjobban testhezálló feladatot.

Az Agenda Natura azt a célt tűzte ki céljául, hogy minél több megváltozott munkaképességű embert alkalmazzanak, jelenleg az öt fős irodai csapatnak 120 sérült ember készíti a könyveket, a jövőben ez a szám előreláthatólag növekedni fog és az irodai munkába is remélik egyre több fogyatékkal élő kaphat munkát.

3.1. Könyvkötészet fejlődése

Amióta öntudatra ébredt az ember, szükségét érezte annak, hogy gondolatait valamilyen látható jelekkel megörökítse. Mint egy 8-9000 évvel ezelőtte keletű az első falra vésett, festett ábrák megjelenése.

Az egyiptomiak képírása, úgynevezett hieroglifák, több száz jelből állt. A perui inkák csomórást fejlesztettek ki, ennek „sipu" volt a neve, a főzsinóra különböző csomókat és más színű zsinórokat bogoztak, ezeknek az összetétele mind mást és mást jelentett. Minden népnek megvolt a saját maguk által kitalált vagy átvett és továbbfejlesztett írásmódszere. A kő és agyagcserépre való írást felváltotta a papiruszra való jegyzés, mely könnyebben volt szállítható, felgöngyölve roppant kis helyen elfért. A Pergamon városából származó ügyes fémár a papirusz pótlására kifejlesztette a bőrre való írást, így született meg a klasszikus ókor legtökéletesebb írásra alkalmas anyaga a pergamen. Ebeirte ezt is tekercsekbe göngyölték fel, tárolták, szállították, majd később összehajtva a nagyobb lapokat, szélüket egyenesre vágva, bőrrel összefűzve kialakították a mai könyvkötésre emlékeztető, úgynevezett kvaternióikat.

Kínában feltalálják a papír készítését, melynek előállítási módját majd 600 évig titokban tudják tartani.

A keresztény szerzetesek eleinte a pergament bőrszíjjal egybefűzték, majd bőrsappal tokartók be. A pergamen lapokat az idő vas fogaz viszont megcsócsálta, a levegő nedvességét magába szívták és felhullámosodtak a lapok, elpenyvesedtek. Mindezek elkerülése végett keményfa védőlapok közé fogták a pergamen lapokat.
A könyv mai formájához még nagyobb lépést jelentette, amikor ezeket a keményfa lapokat bőrrel vontók be, bekötötték és fém kapcsokat szereltek rájuk, ezzel összeszorítva a kódex lapjait.

A megnövekedett könyvtestek hatására újabb kötési és fűzési módokat fejlesztettek ki. A kezdeti díszítés elefántcsontból faragott lapokból állt, melyeket fémkerettel rögzítettek a fedélhez, később arany és ezüst ötvösmunkák is visszaköszönnek a könyv borítóján. A középkorban kedvelt bőrmetszésű díszítést úgy készítették, hogy a vastag bőrborítást felpuhították, a mintát bemetszették és a bemetszett részt felemelték és pépszerű anyaggal kitöltötték a hasítékot.

Európába a papír a XII-XVI. században kezd elterjedni, papírmálmokat létesítenek. A sokszor nehezen beszerezhető pergament felváltja a papír, mely az emberiség művelődéstörténetében hatalmas feladatot tölt be, a tudomány és a kultúra hívvője lesz.

A gótika (XIII-XIV. század) a könyvkötés díszítésében újat hozott mind szerkezetében, mind formájában; csillagok, palmetták, rozetták, különböző szalagok és indák.

A könyv fejlődésének történetében meghatározó momentum, amikor Johannes Gutenberg 1446-ban feltalálja a saját maga által öntött, mozgatható betűket.

Hazánkban az első nyomda Hess András nevéhez fűződik, 1473-ban alapított nyomdája rövid életű lehettet, mert mindössze két fennmaradt nyomtatvány dicsőíti a nyomda nevét.

A reneszánsz legnagyobb magyar könyvgyűjtője Mátyás királyunk, könyvtárában található kötetei számát 15000-re tippelik, egyesek 1000-1500-re, azonban az akkori viszonyokhoz képest az is igen szép szám. sajnos már 46 darab kötet található Magyarországon, nagy részük megsemmisült vagy török kézre került. Mátyás Corvina-kötéseit három csoportba sorolhatjuk: selyem-, bársony-, bőrkötésükbe.

A Corvina-kötések egyedülálló módon színes festékekkel díszített arany élmetszéssel készültek, ugyan Olaszországban faragott lapokból állt, melyeket fémkerettel rögzítettek a fedélhez, később arany és ezüst ötvösmunkák is visszaköszönnek a könyv borítóján. A középkorban kedvelt bőrmetszésű díszítést úgy készítették, hogy a vastag bőrborítást felpuhították, a mintát bemetszették és a bemetszett részt felemelték és pépszerű anyaggal kitöltötték a hasítékot.

Európába a papír a XII-XVI. században kezd elterjedni, papírmálmokat létesítenek. A sokszor nehezen beszerezhető pergament felváltja a papír, mely az emberiség művelődéstörténetében hatalmas feladatot tölt be, a tudomány és a kultúra hívvője lesz.

A gótika (XIII-XIV. század) a könyvkötés díszítésében újat hozott mind szerkezetében, mind formájában; csillagok, palmetták, rozetták, különböző szalagok és indák.

A könyv fejlődésének történetében meghatározó momentum, amikor Johannes Gutenberg 1446-ban feltalálja a saját maga által öntött, mozgatható betűket.

Hazánkban az első nyomda Hess András nevéhez fűződik, 1473-ban alapított nyomdája rövid életű lehettet, mert mindössze két fennmaradt nyomtatvány dicsőíti a nyomda nevét.

A reneszánsz legnagyobb magyar könyvgyűjtője Mátyás királyunk, könyvtárában található kötetei számát 15000-re tippelik, egyesek 1000-1500-re, azonban az akkori viszonyokhoz képest az is igen szép szám. sajnos már 46 darab kötet található Magyarországon, nagy részük megsemmisült vagy török kézre került. Mátyás Corvina-kötéseit három csoportba sorolhatjuk: selyem-, bársony-, bőrkötésükbe.

A Corvina-kötések egyedülálló módon színes festékekkel díszített arany élmetszéssel készültek, ugyan Olaszországban faragott lapokból állt, melyeket fémkerettel rögzítettek a fedélhez, később arany és ezüst ötvösmunkák is visszaköszönnek a könyv borítóján.

A XVI. században a kötés módjában nem találunk nagy változást, inkább egyes megoldások finomodtak: a könyv lapjait például egy éles, lapos, kerek fémlappal vágták le, ezt a penge váltja fel. a könyv címének elhelyezése is változik valamint a könyv díszítésére használt szerszámokkal: is gazdagodott a mesterség a görgetővel és a sávozással (fletta vagy fléttel). A könyvkötés akkoriban a legnehezebb mesterségek egyikének számított.

A magyar könyvkötőművészetben meg kell említeünk a nagy elismertséget szerzett debreceni hártya- vagy pergamenkötéseket.
A XIX. században Senefelder Alajos a litográfia feltalálásával írta be magát a történelemkönyvekbe.

A nyomdászati technikák fejlődésével és a papírgyártás mederiálásával a könyvkötő műhelyek nagyobb mennyiségek kötésére rendezkedtek be, a gépesítés itt is elkerülhetetlen volt, az emberi munkaerőt egyre jobban felváltó gépek mégis azokat az eljárásokon alapulnak a mai napig, amit az emberiség évszázadok óta használ: az ívek hajtogatása, összefűzése, körülvágása, a könyv fábrájának elkészítése, a megvágott könyv tábla elhelyezése.

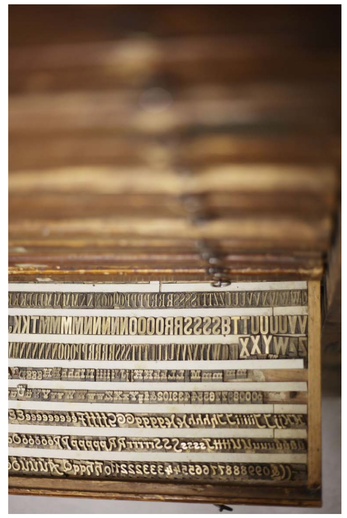

Van e jövője a könyvnek?

Felmerül a kérdés a jelenlegi fejlődést követve, lesz e 5-10 év múlva még egyáltalán nyomtatott sajtó vagy könyv, ha már most hatalmas mennyiségű elektronikus olvasnivaló talált gazdára és ezeknek a mértékét egyre növekvő szám fogja jellemezni. A nagymennyiségű, silány minőségű könyvek szerepét akár évek alatt átvehetik az e-olvasók, hisz az előállítási költség közel a nullára redukálódik, bármelyik internetes könyvesboltból pár kattintás után már olvashatjuk is digitális verzióban, de a megtévesztésig könyvre hasonlító szerkezeten. Az úgynevezett e-papír lényege a kis energiaigényű fázisváltó megjelenítőn alapszik. A megjelenítéshez nem kell energia, csak a fázisának megváltoztatásához.

Az internetes könyváruházak működtetése is olcsóbb, egyetlen nagy kapacitású szerver biztosítja a vevők igényeit, valamint a háttérben lévő működtető személyzet.

Egy digitális könyv tárolása is pár kilobytenyi területen meg tud történni, így akár több százezer könyv is elfér egyetlen egy olvasón, adathordozón. De akkor miért lesz mégis vonzóbb egy teljes egészében kézzel készített könyv, mely nem viselő magán a modern technológia napjainkban annyira szeretett jegyeit? És még helyet is foglal...

Réfi-Tóvi Orsolya könyvrestaurátorral folytatott beszélgetésem során az derült ki, hogy már most voltak olyan érdeklődők, akik a tablet-jüket szerették szép fa-bőr borítással elátni, mint egy szép igényes könyvet. Nyilván rájöttek mennyire hasznos az e-olvasó, mégis igényt tartanak az egyedi, exklúzív megjelenésre, borításra.

Faa Zoltán szerint az olcsó rossz minőségű tömeggyártott könyvek helyét, amik ellen jelenleg küzd, átveszik a digitálisan sokszorosítható olcsó könyvek, míg az igényesen borított, jó minőség iránt mindig megmarad az érdeklődés, ha úgy tetszik a minőség a válasz erre a kérdésre. A számok az ő elméletét bizonyítják, az emberekben kialakult tárgykultusz sosem fog megszűnni. talán az élet körülvevő tárgyak minimalizálódnak, de a birtoklásra és az esztétikumra való igény mindig megmarad.